Törvényszéki lajstromozási szám: 128. (Dos. No. 484—1939. Trib. Cluj.)
Serv. Cenz. C. VI. A. Cluj. BUN DE IMPRIMAT.
XLIX. évf. Cluj, 1939. augusztus. 8. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Library of the UNITARIAN FOR THE MINISTRY Cam

Alapitotta: DR. BOROS GYÖRGY.

A falu fölemelése.

Bizonyára nem kerülte el a mi olvasóink figyelmét sem az a nagy ünneplés, amelyben az elmult hetekben *Szabó Dezső*, a lángeszű magyar iró részesült Magyarországon és Erdélyben egyaránt. Három alkalom adott okot az ünneplésre; egyik: a nagy magyar iró most töltötte be 60-ik életévét; a másik: részt vett a kolozsvári református kollégiumban a 40 éves érettségi találkozón; a harmadik: ezelőtt 20 esztendővel jelent meg az „Elsodort falu“ cimü nagy regénye.

Mind a három szempont érdekes, alkalmat ad arra, hogy a Szabó Dezső nagy szellemével foglalkozzunk, minket azonban leginkább az utolsó szempont: az „Elsodort falu“ érdekel. Hogy miért érdekel ez, az kitünik az alábbiakból.

Az „Elsodort falu“-ban az erdélyi falunak, első sorban a székely falunak elárvult sorsa, elhagyatottsága, mondhatnók, a pusztulás mélységeibe rohanása van leirva. Szomoru, kétségbeejtő kép tárul elönkbe. Sötétebb, mint a valóság; oly sötét és kegyetlen, mint maga a pokol. A regény szerint faluval, a falu népével nem törődik senki. A falu hivatott vezére: a lelkész tehetetlen, ár bár tehetséges ember, nem tud egyébbel foglalkozni, csak az egyházi szertartásokkal, a nép nem bizik benne, ő nem tud lelket önteni beléjök, csak árnyéka annak, aminek lennie kellene. A nép között nincs vallásosság, nincs összetartás, a vallásosság is csak oly régi hagyomány, amely csak hálni jár a lélekbe; a pártviszály állandóan dul; egyik ember agyonüti a másikat egy idegen képviselőjelöltért, akit nem ismer, s aki a faluval csak addig törődik, amig a képviselőséget elnyeri, azután, amint a közbeszéd mondja, még csak nem is fütyöl rá.

Ezt a sok reménytelenséget és a sziv mélyéig ható keserüséget *Szabó Dezső* nem azért mondja el, hogy a pusztulás tényét

megállapitsa, hanem azért, *hogy a figyelmet felhivja a falu életére és fontosságára.* Ma már mindenki elismeri a falu fontosságát; hivatottak és kevésbé hivatottak, jól és rosszul, erről beszélnek és irnak mindenütt. Magának a *Szabó Dezső* munkája is ebben a tekintetben talán nem is az ok, hanem az okozat. Amint a halhatatlan nagy magyar bölcselő költő: Madách Imre mondja: „Nem a kakas szavára kezd virradni, hanem a kakas kiált, minthogy virrad. A *Szabó Dezső* regénye a kakas szava, a virradat hatalmas kiáltása. Minden sötét és tulerős szinei mellett is a reménységnek, az életnek sugarait kell kiolvasni belőle. Ebben van a könyv jelentősége. Ha korrajznak vennők, ha az életből vett alakjait történelmi tényeknek tekintenők, ha a magyar falut általában olyan elhagyottnak és nyomorultnak látnók, amint ott le van irva: akkor nem a jövőre, hanem egy nagy sirra gondolnánk, amelyből nincsen feltámadás.

A mi tapasztalatunk és meggyőződésünk szerint a mi falvaink nem oly elhagyatottak, oly szerencsétlenek, mint az „Elsodort falu“ irja. A költőnek azonban szabadságában áll ugy oldani meg a kérdéseket, ahogy akarja. A nagyszerüen megirt könyv tényleg a falu felé tereli a figyelmet s ebből a szempontból a könyvnek rendkivül nagy értéke van. De nagy értéke van abból a szempontból is, hogy rámutat igen sok valóban fennálló hibánkra. Ilyenek: a pártoskodás, az egymással, a közügyekkel való nemtörődés, a társadalmi szellem hiánya, az egymást nem segitő egyéni önzés gyakori ténye.

Ezek azonban olyan hibák, melyeken belátással, neveléssel, különösen a magunk nevelésével segiteni tudunk. *Szabó Dezső* nagy és lesujtó irását ne utasitsuk haraggal vissza, hanem olvassuk ki belőle az ujjáépités gondolatát. Ha más nem segit rajtunk, — pedig nem igen segitenek — *mi segitsünk magunkon.* Minden helyiségnek: falunak, városnak; minden közületnek: egyháznak vagy más szervezetnek *maga magát kell, hogy fölemelje, hogy zászlóját magasan lobogtassa.* Amit más tesz helyettünk, az csak olyan, mint a betegnek mesterséges táplálása. *Mi magunk kell, hogy segitsünk magunkon.* És ha akarunk, tudunk is segiteni. Ime, a községeink jó nagy részében kulturházak épültek és épülnek, sok helyen félszázad óta fennálló könyvtárak, dalárdák működnek; falvaink legtöbbjére nem talál a *Szabó Dezső* sötétlátása, de annál inkább áll a reménysége és buzditása. „A falu fiatal és erős lesz... Össze fogunk fogni és uj életre hivjuk a falut, minden magyar falut...“

Erős birálatot gyakorol a protestáns egyéni, hittani és társadalmi álláspontra. Ezt is figyelembe kell vegyük. A vallás nem arra való, hogy elválasszon minket, hanem arra, hogy összetartson, hogy közös munkára serkentsen és a közös társadalmi munkában megerősitsen.

Ezek a gondolatok — Istennek hála — nem ujak. Már rég megérlelődtek a lelkekben. Ujak az alkotások, amelyek ezen az alapon létesülnek.

Föl tehát a nagy és kitartó munkára, községeink felvirágoztatására. Halljuk meg a külső, mástól jövő hivó szót is, de halljuk meg elsősorban *saját lelkünk inditását.* Az pedig nem más, minthogy tegyük a mi falvainkat széppé, jómóduvá, műveltté, a haladás és kultura igazi eszközeivel. És mi magunk tegyük ezt, mert valójában az a mienk, amit saját erőnkből magunk alkotunk.

B. P.

Az én falum.

(Próza, de talán vers is lehetne.)

Reggel.

Öt óra nincs még. Már indul a csorda. A pásztor fujja ősi dallamát. Harangozóm, a jó öreg Ferenc-bá' bekopogtat s megkérdi: „Mehetek?"

Korán kell kérni Úr Isten segedelmét. Mielőtt elindul a munka itt-ott. Most még zajos az otthon, a ház.

Elcsendesül a vén harang kongása. S csak ezután jön az én szerepem. Orgonaszó, zsoltárének után: A falu helyett én imádkozom!

Olyan szépek az imádsággal kezdődő napok!

Olyan szép reggel a falum!

* * *

Nappal.

Ragyog a nap. Tündöklő a tájék. Ma tiszta az ég. Nincsen senki otthon. Hallgat a falu. Minden ház néma.

Zajos a mező. Az Élet forgószinpadának másik szintere.

Hiába állok ki a kis kapuba, ugy sincsen senki, kivel beszélhetnék. Ha szót akarok váltani hiveimmel vagy megvárom az estét, a Csöndet, vagy kilesek egy esős napot, vagy ha hajt a vágy a találkozásra, kapom magam s a mezőkig megyek. Ott minden, minden olyan csodaszép!

* * *

Este.

Hála Istennek megérhettük ezt is.

Most nem szólal kürt — harsány nógatás.

Csendes, megszokott élet-ütemében ereszkedik a csorda az oldalon. A pásztor mintha elfelejtené, hogy mennyit szaladt a csorda után. Most valami különös áhitattal arcán közeledik viskója felé. Ott várja asszonya s hat-nyolc gyermeke.

Kondul harangunk. Este is csak ugy, mint Reggel: zsoltár után imádkozom az egész falu helyett. Mindenkiért. A pásztorért is. A jó Istenhez!

Olyan szép igy ez!

Este a Falum!

Bede Emil.

nyékában, a jó levegőjü Magyarkuti Szentábrahámi pihenőben gyermekeink és pedig felváltva 3—3 heti csoportban nyaralnak külön a fiuk és külön a leányok elsőrangu lelki és testi táplálékok és gondos felügyelet mellett. A két tábor nyaralása közben egy hétre lemennek nyaralni a Percelné Kozma Flóra leányegylet tagjai. Az idei évben a fiuk nyaraltatása idejében a János Zsigmond cserkészcsapat is a közelbe táborozik s igy ez alatt az idő alatt igazi unitárius élet lesz ezen a csendes helyen.

Tudósitásom egy kissé hosszura nyult és ezért bocsánatot kérek s igérem, hogy ezentul rövidebb időközökben alkalmilag mindig értesiteni fogom az itt történtekről kedves lapunk olvasóit.

Budapest, 1939. évi junius 30.

Hitrokoni mély tisztelettel:
Ujvári László.

Az ifjusági találkozó.

A D. F. E. I. K. E. Sz. (Dávid Ferenc Egylet Ifjusági Köreinek Egyetemes Szervezete) 1939 junius 30—julius 2 között Nyárádgálfalván tartotta meg ez évi *ifjusági találkozóját*, amely gazdag volt tartalomban és bőséges a lélek számára szükséges táplálékokban. Az összejövetel fényét emelte az a körülmény, hogy a találkozón megjelent *Dr. Faber* és neje *Hollandiából*, a Nemzetközi Ifjusági Szervezet titkára, aki az egyetemes világszervezet üdvözletét tolmácsolta az erdélyi unitárius ifjuságnak; jelen volt főt. *Dr. Varga Béla* püspök úr és *Dr. Fikker János* fiatal teológiai tanár. Az ifju lelkész gárdából részt vettek: *Csifó Nagy László* elnök, *Kovács Domokos, Dr. Kovács Lajos, Csongvay Lajos, Gálfi Elek, Lőrinczy Gergely, Nagy Samu, Kiss Zoltán* stb.; a még el nem helyezkedett ifjuság köréből: Kaáli Nagy István, Vörös István, R. Filep Imre, Székely Anikó, P. Szentmártoni Éva, Imreh Lajos, Nagy Zoltán, Tóth Albert stb.; közelről és távolról még számos érdeklődő részt vett a mindvégig magas szinvonalon állott megbeszéléseken.

A találkozó hivatalos ügyeinek (belső és nemzetközi) elintézése után a gazdag programból a következőket jegyezzük föl: *Dr. Kovács Lajos: „Vallásos öntudat és unitárius öntudat"* cimen tartott felolvasást. Az unitárius vallást igen gyakran támadások érik, éppen ezért föl kell ébresszük az unitárius öntudatot. Ezért élesebben kell körvonalozzuk Jézus tanitásai alapján és az erdélyi egyházi hagyományok szellemében hittani felfogásunkat. Pozitiv hittételek szükségesek ahoz, hogy a kereszténység táborában polgárjogot nyerhessünk s együtt küzdhessünk a hivő kereszténységgel a hitetlenség ellen.

Kovács Domokos a nyárádgálfalvi egyházközség történetéről tartott érdekes előadást.

Gálfi Elek: „Világnézet és misszió" cimen tartott előadást. Az unitárizmus nagyszerü hivatása: egy összhangzóbb egyéni és tár-

sadalmi élet lelki munkálása és szolgálata. Szerinte az unitárizmus kifelé nem fordított elég munkát álláspontja érvényesítésére; eljött az ideje, hogy cselekvő világnézetté alakuljon. Ennek gyakorlati megvalósítására gyakorlati módokat ajánl (röpiratok stb.).

Jul. 2-án főt. *Dr. Varga Béla* püspök úr tartott eszmékben gazdag előadást *„Az unitárizmus célja vallási és közösségi életünkben"*. Kihangsulyozta, hogy az unitárius hitnek cselekedetekben kell megnyilvánulnia, vallási (egyházi) és közösségi (társadalmi) szempontból. Az őszinte, mély hitéletnek megfelelő cselekvő, mások javait szolgáló unitárizmusnak van jogosultsága az élet mezején.

Dr. Fikker János teol. tanár *„Az unitárius vallás és közösségi életünk"* cimen tartott szintén nagyhatásu előadást. Az emberi lélek Istenben gyökerezik, Istennel állandó élet- és lélekkapcsolat van. Ebből következik vallásos életünk is, minden munkásságunk. A gyakorlati élet sok kérdését ölelte fel.

A magas szinvonalu előadásokat termékeny vita követte. Időközben missziós kirándulásokat rendeztek a szomszédos községekbe, hol igaz magyaros vendégszeretettel fogadták az ifjuságot.

Az ifjusági találkozón a következő inditványokat fogadták el:

Inditványok: Keressük meg Főhatóságunkat 1. uniturius hittan, 2. nevelésünk oly szellemü átalakitása végett, hogy unitárius öntudatu főiskolásaink lehessenek, 3. központi missziós bizottság létesitését javasolja a konferencia, 4. havonta 1—2 lejes missziós füzetek kiadása végett, 5. induljon meg a misszióra 1—2 lejes gyüjtési mozgalom, 6. jegyzőkönyvi köszönetet mondjon a konferencia Nagy Samú, mezőségi szórványgondozó lelkésznek, 7. a mezőségi szórványba évenként uj lelkészt küldjön Főhatóságunk, 8. állittassanak fel férfiszövetségek, (Főtiszt. Püspök úr itt megjegyzi, hogy tervbe van véve presbiteri konferencia tartása, hogy igy öntudatositott világiak lehessenek az unitárizmus szószólói), 9. az Egyetemes Szervezetnek a marosi kör által használt vetitőgépét kölcsönözzük felelősség mellett egy évre a kereszturi körnek, 10. ezután konferenciánkon 20 lej ált. részvételi dijat kelljen fizetni mindenkinek, 11. minden konferencia összjövedelme az Egyetemes Szervezet pénztárába folyjon be, 12. nemzetközi képviselőkül Dr. Kovács Lajos és R. Filep Imre neveztessenek ki, 13. jövő évi konferenciánk a Homoród mentén, Kénoson legyen, 14. helyi ifj. egyleteink köteleztessenek minden konferenciára képviselőt kiküldeni és egyben fejezze ki elismerését a konferencia a nagyszámban képviselt szebeni és ravai ifjuságnak, 15. Sükösd Pál távozása miatt kereszturi köri titkár Török Elek legyen, 16. a konferencia megbeszélésein jövőre vegye fel tárgyul a felekezeti iskoláztatás kérdését is, 17. az a helybeli egylet, ahol az évi konferencia tartódik, köteles legyen hivatalból a legteljesebb létszámmal résztvenni a konferencia előadásai, megbeszélésein, vitáin, 18. jegyzőkönyvi köszönetet kapjon a nyárádgálfalvi egyházközség és ifjusága a konferencia megrendezéséért és a vendéglátásért. 19. távirati üdvözletet küldjön a konferencia a nemzetközi ifj. szervezeteknek Hollandiába és Amerikába.

Udvarhelyszék ünnepe.

Az unitárius öntudat és cselekedet julius 9-én ismét gyönyörü perceket szerzett azoknak, akik kénosi egyházközségünkben összegyülekeztek.

Ezen a napon ez az egyházközség ujonnan épitett lelkészi irodájával kapcsolatban rendezett kedves és mindvégig lelkes, emelkedett szellemü ünnepet. Az ünnepély délután két órakor kezdődött, mikor a templom elől a gyülekezet s az összesereglett környék tömött sorokban, palástos lelkészek vezetésével a temetőkertbe vonult, ahol az egyházközség áldozatos jóltevői: a szentgericzei Jakab család ittnyugvó tagjai sirját ünnepélyesen megkoszoruzta Balázs András t. b. esperes, aki alkalmi beszédet mondott a sirnál, méltatván meleg és megható szavakkal az áldozni meg nem szünő történelmi családot, melynek élő tagjai ezuttal is tekintélyes összeggel járultak hozzá az egyházközség épitkezéséhez. A sirok mellett Firtos Áron tanitó-énekvezér vezetésével gyönyörüen énekelt a gyermek-daláarda.

Az ünnepély ezután a templomba folytatódott, hol ünnepi istentisztelet keretében Sándor Gergely ny. kénosi lelkész mondott buzgó és áhitatos imát s utána Dr. Fikker János theol. tanár tartott egyházi beszédet. Az ünnepély kimagasló része az a rövid történelmi hüséggel, prófétai erővel és igazi lelkipásztori lélekkel mutatott rá azokra a sorozatos unitárius cselekedetekre, amelyeknek egyik legutolsó állomása a most ünnepelt munka.

A Nőegylet tagjai által ez alkalomra adományozott, sajátkezüleg, otthoni anyagból font, szőtt és varrott ősi mintáju szószék, papiszék és karzat teritői, valaminf az ifj. Geléd Lajosné sz. Lukács Vilma által adott, ugyanezen stilusban varrott urasztali teritője, kedves kiegészitői voltak az ünnepi hangulatnak.

Templomból a lelkészi telekre mentünk, hol az uj épületrészt Bálint Ödön köri esperes áldotta meg gyönyörü alkalmi beszéddel és imával. Az ünnepség után közéikezés, majd táncmulatság következett.

Ahogy az egész ünnepély napok multával mögöttünk maradt, sorra ujraidézzük az ünnepi kereten tul, a hangulat mögött lüktető eleven életet jelentő és hirdető egyházközségi munkát. Érdemesnek tartjuk feljegyezni, hogy Kénos az az egyházközségünk volt a multban, mely kölönös szerencse folytán, mindig derék és odaadó vezérek irányitása alatt lendült a jelenbe s ez a felfelé ivelés nemhogy lankadt volna, de Kővári Jakab lelkészségével még tündöklőbb megmozdulásokba kezdett. Ennek a munkának négy jelentős tényezője van az egyházközség jelen napjaiban: a jeles lelkészi munka, a mögötte nem maradó énekvezér-tanitói segitség, az öntudatos és áldozatos lelkü, hitében és fajiságában erős, intelligens nép és végül a szerves és gondos köri vezetés, mely nemcsak számbavesz és birál, hanem céltudatosan irányit és dolgozik.

A lelkész Kővári Jakab azok közé a kevesek közé tartozik,

aki egyházunkban a legszorgalmasabb irodalmi munkás, mély tanulmányokat folytató teológus és igazán magyarul és unitárius módon, szociálisan dolgozó balázsferenci lelkipásztor. Ezt a kerek és egész lelkiséget tükrözi vissza az egyházközségi élet, melyet három napon keresztül, ittlétem alatt hivekkel beszélgetve és vizsgálódva megláttam. Firtos Áron méltó munkatársa Kővári Jakabnak s ketten együtt igazi példaadással hirdetik, hogy a lelkész és énekvezér-tanító összhangzó munkája áldás a közösségre. A jó vezetők munkájának eredménye, ha a nép a nagy és állandó teherhordozás mellett is mindig tud friss erőt és uj érzést termelni hite és faja mélységeiből.

Hogy az egyházköri általános vezetés is éltető és jótékony keret egy kisebb közösség munkálkodásában, mutatja az a szellem, azok a tiszta, jókarban tartott egyházi javak, melyeket rövid körutam alatt gyönyörüséggel éreztem meg és szemléltem végig.

Különös örömére szolgált mindenkinek az az egész ünnepség alaphangját és szinét aláfestő gyönyörü törekvése a lelkésznének, hogy minden unitárius megnyilvánulást, magyaros szinekkel, székely butorokkal, varrottasokkal, ruhákkal kiván elmélyiteni és ezáltal ujraéleszteni s szerettetni az ősi kulturát.

Dr. Fikker János.

Palást.

1. Mint Krisztus köntöse varrástalan,
Olyan a menybolt a világ felett,
Habos-selyme a fodras fellegek
S a négy tájra hull le omlatagon.

2. Ráncai közt országok bujnak meg.
Hegyóriások, folyók, tengerek
S egy lebbenése fagyot, dermeteg
Pusztulást küld s egy másik meleget.

3. Éltető napot, teremtés csodát,
Megnyitva minden titkok ajtaját,
S győzedelmeskedve a halálban,
Áttör enyészeten, rothadáson.

4. Haragjában tüzet ráz belőle,
S ha lágyul szive, megered könnye...
S e palást nélkül a föld meztelen
Koldus, üres szive és tenyere.

Dull Lászlóné Szent-Iványi Anna.

TŰZHELY MELLETT

Megtaláltam az Istent.

Dr. Szász Ferenc „Őserő“ cimü szép regénye nyomán, ki azt Udvarhelymegye „Firtos“ nevü hegyében kutatja, s talán megtalálta, csak titkolja: hazamentem Firtosváraljába Endre főhadnagy unokaöcsém és a hetedik szülött gyermekemmel, hogy megtudjuk a kutatás valódiságát. Azért vittem a hetedik szülöttünket, mert a a monda táltosnak tartja. A húnoknak és magyaroknak is az ősidőkben táltosaik, jóslóik voltak, kiknek a tanácsát szokásban volt kikérni. Mai napig is megvan e hit: a leányt a legényhez varázsolja, az elveszett és ellopott jószágnak a hollétét megmondja különböző ceremoniák utján.

Firtosváralján az özvegy papnéhoz mentünk. Megkérdeztük: Mit tud az „Őserő“ ásatásáról? Az van irva. hogy Sófalvi Áron ezermester segédkezett az ásatásnál, ki még Király Őfelségének is egy ritka szép ajándékot küldött.

Ángyom asszony, — ki sok jóval volt hozzám — áldja meg az Isten! semmit sem tud az ásatásról. Azt mondja: „Sófalvi Áron a mi felesünk; a Temetőkertből éppen szénát hoz, szaladjunk el oda s kérdezzük meg őt“.

Mi hárman kifutánk a Temetőkertbe nagy gyorsan, sebes vágtatva. Ott találtuk Áront a fiával. Az apa rakta a szekeret, a fia a villával adta a zöld száraz szénát.

Köszönünk: „Adjon Isten jó napot!“, „Adjon Isten!“ — fogadja. „A maga becses neve Sófalvi Áron, igaz-e?“ „Nekem az“. Reám ismer. „Maga Kozma tanitó ur, igaz-e? „Én az“. 60 éve nem láttuk egymást. „Áron! maga Csehétfalváról nősült-e? Az édesanyja odavaló volt“. „Én Kecsetből“. „A felesége Bakk-e?“ „Az az“ (családneve). „Milyen erőteljes fia van, az Isten tartsa meg és gyümölcsöztesse?!“ „Nekem az, hála Istennek!“ „Dr. Szász Ferenc azt irta, hogy megtalálta Firtosban az *„Őserőt“*; Sófalvi Áron segitett neki kiásni, igaz-e?“ „Nem tudok semmit róla. Az az ur a tanitó urat falnak állitotta; bizonyosan becsapta. Nem tréfadolog Erdővidékéről a Firtoshegyre gyalogolni, mert ide nem jár vonat, se taxi“.

Sófalvi Áron meggondolkozik s azt mondja: Itt a temetőben, a holtak birodalmában nyugszik Kozma Lőrinc unitárius tiszteletes ur, menjenek el hozzá, ő bizonyosan tud az „Őserőről“.

Fölkeresték az ős papot, neki is köszönünk, örvendünk és örömkönnyet sirunk az ujraviszontlátás érzése fölött. Elmondjuk a jövetelünk okát: „Keressük az Őserőt.“ A sirból megszólal az öreg lelkipásztor, a jó nagyapó: „Édes gyermekeim! Jól teszitek,

hogy az „Őserőt“ itt keresitek. A sirban nem csak a mulandóság van, hanem az *örök élet* tanitása is. Az örök élet eszméje akkor lesz valósággá bennetek, amikor a hit életre kél a lelketekben. Az örök élet a hit által lesz, mint maga a szeretet, amely az örökkévalóságnak halhatatlan teremtője, szülője. A szeretet hozza létre a családot, amely megőrzi az ősi hagyományokat és biztositja a jövőt, a nép, a nemzet folytonosságát. Jól tettétek, hogy ide jöttetek. A temető göröngyei is beszélnek azoknak, akiknek fülük van a hallásra.“

Innen bucsut véve Énlakára mentünk a vén pap fiához, ki sokáig volt Firtosváralján is pap. Őt is megkérdeztük: „Mit tud az Őserőről?“ Kozma Dimén is örvend az édes viszontlátáson. Az Őserőről csak azt mondja, amit a jó apja; de hozzá tette: „Ne szégyeljétek a Krisztus vallását, — az unitárius vallást.“ (Pál Rom. 1. r. 16. v.).

A régi hunfelirásos templom tornyában megszólal a kis harang: Giling-galang, giling-galang. „Jó emberek ébredjetek, dolgotokra siessetek. Előbb jertek imádkozni, Istennel kell kezet fogni. Ha ő segit, mi sem nehéz Ha Ő elhagy, erőnk elvész“. Igen, most már tudom, hol van az Őserő. *Ott van a földben*, hol apáink nyugszanak; a szellemben, melyet az élettelen föld lehel; a hitben, amely mindenkor erőre kap, valahányszor elődeinkre gondolunk s szülőföldünk szép határára lépünk.

Innen felmentünk Firtos hegyére. Tiszta idő volt. Elláttunk a Tordahasadékig, a Déva hires várához és ugy éreztük, mintha Dávid Ferenc trombita hangját hallanók: „A hit Isten ajándéka. Vallásáért nem lehet üldözni senkit.“

Brassai bácsi, az ősz pátriárka is megszólal: „Ugy-ugy, ne féljetek, hirdessétek a *jövő vallását*, az unitárius vallást jó gyermekeim!“

Ferenc József boldog emlékü unitárius püspökünk igy tanit: Édes gyermekeim! Ha a mezőn csak mind fehér virág volna, a szemünk káprázna s még a szemünk is megromlanék; ha csak mind varju károgást hallanánk, megsüketülhetnénk belé; de mikor látjuk a virágok ezernyi ezreinek különbféle összeillő szinpompáját és érezzük balzsamos jó illatát; ha halljuk a különböző madarak összhangzatos éneklését, a szivünk megtelik Isten iránti véghetetlen tisztelettel: ezért van, hogy az emberek különböző vallásfelekezetüek. Az arany és gyémánt ritka, azért becsesek. Az unitárius vallás a müvelődés és a józan ész felfogása folytán állott elő: azért kevés a hivei száma. De hangzik az Isten szava: „Ne félj kicsiny sereg, téged is megáldlak és megsokasitom a te hiveid számát; csak rólam el ne feledkezzetek“.

Ha a lélek megtalálta az Istent, — a mi atyánkat, — illő, hogy Istent dicsérő és hálaadó énekre nyiljék a szája az embernek. Pálfi Márton az énekes könyvünk irója lelke közbe szól: Én is megtaláltam az Istent még előttetek. Örvendek, hogy egy uton

Lelkészi beiktatás a medgyesi unitárius egyházközségben.

Lélekemelő ünnepély volt Medgyesen 1939 julius 2-án. Ekkor iktatták be a nemrégen alakult egyházközség uj lelkészét: *Sükösd Pált*, akit az egyházközség egyhangulag választott meg. A beiktatást, mely a délelőtti istentisztelettel kapcsolatosan szép közönség jelenlétében folyt le, *Mátyus Gergely* köri esperes végezte. *Nagy Sándor* egyházközségi gondnok üdvözlő szavai után lépte át az uj lelkész a templom küszöbét a köri lelkésztársaitól kisérve, a gyülekezet élén vonult be, hogy elfoglalja helyét. A gyülekezeti énekek s az esperesi felhivás és a püspöki kinevezés elhangzása után megtartotta beköszöntő beszédét, melyben az eredményes lelkészi munkának nélkülözhetetlen kellékeként az összetartást jelölte meg, hangsulyozván, hogy összetartásban van az erő s ennek jegyében hivta munkára hallgatóit, lelkükre kötve, hogy mindenkinek kötelessége a kijelölt helyen elvégezni a reábizottakat. E határozott irányu és jól felépitett beköszöntő beszéd alapeszméjének nyomán tovább haladt s az igazi egység összefüző finom szálait szőtte az egymásba kapcsolódó lelkek köré az esperesi beiktató beszéd, melynek kimagasló gondolata: „minden dolgotok szeretetben menjen végbe“ — könnyekig hatotta a legkisebb gyermekük szárnyrabocsátásának ünnepségén megjelent szülőket. E kellemes hangulatba még több melegséget öntött *Sándor Gergely* lelkészköri elnöknek az a beszéde, melyet közvetlen baráti érzéssel tolmácsolt az uj lelkésznek a lelkészi körbe fogadás pillanatában. A beszédek között az ünnepségen résztvett közönségnek igazi lelkiélvezetet nyujtott az a két dalárdaszám, melyet *Varga Sándor* karnagy vezetésével a helybeli *Magyar Polgári Kör* vegyes- és férfi-kara adott elő. „Erős várunk . . .“ gyülekezeti énekkel ért véget a templomi ünnepély.

Ezután a *Magyar Polgári Kör* nagy termében az üdvözlések következtek. Elsőnek *Bende Béla* volt medgyesi lelkész üdvözölte az uj lelkészt, majd *Solymosi István* gondnok az erzsébetvárosi társegyházközség nevében. Azután a helybeli testvér-egyházközségek szerencsekivánata következett, melyet a reformátusok

nevében *Kölönte Tibor* lelkész, a róm katholikusok nevében *Pater Kandid* tolmácsolt. A város nevében *Jakab József* irodafőnök s a *Pax* és *Hangya* szövetkezetek nevében *Kajlik Sándor* ur beszélt.

Az üdvözlések után társas ebéd volt, melyen a beiktatón megjelent lelkészek és a hivek közül is többen résztvettek. Délután istentisztelet s azután a kükülőköri unitárius lelkészkör tartotta meg közgyülését, melyen időszerü kérdések kerültek tárgyalásra. Este 8 órakor ugyancsak a *Polgári Kör* helyiségében társasvacsora volt, amelyen számos pohárköszöntő hangzott el s amelyet vidámhangulatu táncmulatság követett. *Lukács Sándor.*

Lelkészköri konferencia. Tisztelettel értesitem lelkésztársaimat, hogy engedély megszerezhetése esetén ezévi lelkészi konferenciánkat és tisztujitó közgyülésünket *Segesváron, augusztus hó 22—24 napjain fogjuk megtartani,* melyre a rendes tagokon felül a Lelkészkör munkája iránt érdeklődő közönséget is szivesen látjuk. A konferencia előadói: Dr. Fikker János, Lőrinczi Géza, Lukács Sándor, Szén Mihály, Nagy Dénes, Kiss Sándor, Késmárky Miklós lelkészek, kik előadásaikban elméleti és gyakorlati kérdések ismertetésével foglalkoznak. Az esti istentiszteleten lelkészi szolgálatot végeznek: Mátyus Gergely esperes, Máthé Sándor és Török Elek lelkészek. A reggeli istentiszteleten pedig: Török Mihály, Gálfalvi Elek és Lukácsi Mózes lelkészek. *Pál Dénes,* lelkészköri elnök.

Érettségi eredmény a kolozsvári kollégiumban. Az évvégi érettségire a jelen évben végzettekből 17-en állottak. Irásbelin átment 8, szóbelin 7. 41,18%-nak sikerült az érettségije.

Kovács Kálmán kitüntetése. A napi lapokból olvassuk, hogy *Kovács Kálmán* budapesti főgimnáziumi igazgatót jól megérdemelt kitüntetés érte. *Tanügyi főtanácsossá* nevezték ki. Sok szerencsét kivánunk.

Meghivó. Az Unitárius Tanitók Ált. Egyesülete f. é. augusztus 24-én (csütörtökön) d. e. 9 órai kezdettel tartja évi közgyülését I. G. Ducan az unitárius el. iskolában, melyre a tagokat és tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghivom. *Tárgysorozat.* 1. Elnöki megnyitó. 2. Távolmaradottak igazolásának számbavétele. 3. Közgyülés megalakulása s tárgysorozatának megállapitása. 4. Jegyzőkönyvhitelesitők felkérése. 5. Felolvas: Gál Margit „Virágok az iskolában" cimen. 6. Nyugdijszabályzat módositására vonatkozó javaslat és a nyugdijbizottság erre vonatkozó véleményének megtárgyalása. 7. „Kinek és milyen messzemenő előnye van benne, ha a tanitó anyagi gondoktól mentesen fenkölt lélekkel dolgozhatik?" c. alatt felolvas: Dancs Pál. 8. Az 1938 évi pénzszámlálás beterjesztésére. 9. Jelentés a segélyalapról. 10. Leiratok ismertetése. 11. Előterjesztések, inditványok, köztük Régeni Aron alelnök azon megismételt inditványa, hogy vándorgyülések tartassanak. 12. Jövő évi közgyülés helyének és idejének megállapitása. 13. Tisztujitás. 14. Közgyülés bezárása. Kolozsvár, 1939 junius 20. *Patakfalvi Zsigmond,* elnök.

Karnagyképző tanfolyam. Kolozsvárt az Országos Magyar Dalosszövetség rendezésében julius hó 1—31-ig karnagyképesitő tanfolyamot rendezett. A megbecsülhetetlen értékü tanfolyamon a magyar zenekultura legkiválóbb művelői: *Tárcza Bertalan* református kollégiumi tanár, az Országos Dalosszövetség főtitkára, *Szeghő Ferenc* országos karnagy, *Zsizsman Rezső* kolozsvári zenekonzervatoriumi tanár és *Domokos Pál Péter* zenetanár adtak elő. A tanfolyamon 45-ön vettek részt. Ezek között két unitárius: Halmágyi Pál és Nemes Sándor szakvizsgás teológiai akadémiai hallgatók. Nem tudjuk megérteni, hogy hivatásos énekvezéreink közül miért nem ragadta meg senki sem ezt a nem mindig kinálkozó, kitünő alkalmat?

Olvasóinkhoz. Többen vannak, akik a lapot elfogadják, de a dijakat nem rendezték. A jövő hónapban a hátralékosokat levélben értesitjük hátralékaikról; akik nem válaszolnak rá és dijaikat nem rendezik, azoknak a lap küldését be fogjuk szüntetni. — A lakásváltoztatást és azt a körülményt, ha a lapot nem kapták meg, kérjük azonnal bejelenteni. — A naptárra a megrendeléseket és adatokat kérjük minél előbb beküldeni. — A lapot illető minden közlemény a hónap 20-ig küldendő be. Később érkező küldemények a következő számban maradnak. — Az Unitárius Közlöny régi példányaiból sok van raktáron. Kivánságra a missziói körleteknek postadij megtérítése ellenében küldünk.

Gyallay: „Betük és képek világa" cimü műből a Minerva egyelőre 500 drbot a D. F. E. rendelkezésére bocsátott. Kérjük lelkésztársainkat, a szükségletet jelentsék a titkárnak, aki azonnal elküldi a könyveket.

Az Unitárius Közlöny előfizetési ára évi 36 lei. A D. F. E évi rendes tagsági dija 60 lej. A D. F. E. örökös alapitói dija 1000 lej. A rendes- és alapitó-tagok egyleti tagsági jogaik gyakorlása mellett kapják az Unitárius Közlönyt is. Az előfizetési dij csak a Közlönyre jogosit. Kivánatos tehát, hogy mindenki lépjen be az egylet tagjai sorába s dijait rendezze. Egyleti jogait csak az gyakorolhatja, aki tagsági dijait rendezte. Előfizetés Magyarországon 3 P. Minden pénzküldemény Gálfi Lőrinc pénztáros cimére küldendő Cluj, C. Marechal Foch 12.

Szerk. üzenet. Nyugtázást jövő számunkba hozzuk.

A bucureşti unitárius egyházközség hirei.

Lőrinczy Géza bucureşti-i unitárius lelkész szabadsága, (tekintettel háromszéki-egyházkör közgyülésének julius 12-ről 19-re történt elhalasztására) csak julius 20-án vette kezdetét. Lelkész szabadsága augusztus 19-én jár le, igy az istentiszteletet augusztus 20-án meg fogja tartani. Istentisztelet a rendes időben d. e. fél 11 órai kezdettel lesz, a ref. elemi iskola IV. o. tantermében, Str. Sf. Voevozi 50.

Lelkészi hivatalunk cime: Bucureşti 2, Strada Basarabia 47., II.

Az „Unitárius Közlöny" megjelenik havonta.

Felelős szerkesztő: Benczédi Pál, Cluj, Colegiul Unitarian.

Tipografia „Ars Totius" könyvnyomda Cluj, Strada Vlăhuţa 3.